

FACTSHEET

Kanusho: Karatasi hii ya uhakika ni kwa sababu ya elimu pekee. Hata kama kila bidii inafanywa ili kuhakikisha utafsiri kutoka Kiingereza ni sahihi, utafsiri wa lugha ni jukumu lenye changamano sana na basi makosa yanaweza kupatikana katika utafsiri binafsi. Tafadhali wasiliana na daktari wako au weledi mwingine wa afya ili kuhakikisha kuwa maelezo haya ni sahihi kwa mtoto wako.

Homa ya nyongo ya manjano katika watoto wachanga waliozaliwa upya Jaundice in newborn babies

Homa ya nyongo ya manjano huwa yenye rangi ya manjano kwenye ngozi na weupe wa macho. Homa ya nyongo ya manjano inayoonekana hutokea karibia nusu ya watoto wachanga waliozaliwa wa kawaida. Kwa kawaida haisababishi matatizo na kwa jumla hupotelea mbali baada ya wiki ya kwanza ya kuzaliwa. Ikiwa homa ya nyongo ya manjano inaonekana hata katika masaa 24 baada ya kuzaliwa, au bado ipo hata baada ya wiki 2, wasiliana na daktari wako au hospitali ya mtaa wako.

Nini husababisha rangi ya manjano?

What causes the yellow colour?

Katika mwili wa binadamu, damu mpya inatengenezwa wakati wote na damu mzee inaangamizwa. Mojawapo ya bidhaa za seli za damu nyekundu zinazoangamizwa huitwa bilirubin. Bilirubin kwa kawaida huenda kwenye ini ilikutengenezwa zaidi (huitwa ungwana) na baadaye huwacha mwili ukijihisi upo chooni. Kwa siku chache za kwanza baada ya kuzaa, ini ya mtoto wako mchanga haifanyi kazi vyema kama jinsi inavyofanya baadae, kwa hivyo inakuwa inasababisha kujaa kwa bilirubin katika damu. Hii husababisha rangi ya manjano katika ngozi na weupe wa macho.

Homa ya nyongo ya manjano ni hatari?

Is jaundice harmful?

Kwa watoto wengi wachanga, homa ya nyongo ya manjano si hatari. Lakini kiasi cha juu sana cha bilirubin (kisichoungana) katika damu kinaweza kusababisha matatizo ya kusikia na hata kuharibu akili. Katika hospitali, utunzaji mkubwa huchukuliwa ili kuhakikisha kuwa kiasi cha bilirubin hakifikii kiasi cha juu sana. Wakati mwingine watoto wachanga watahitaji matibabu ya kawaida ikiwa kiasi

chao kimezidi juu sana. Matibabu ya kawaida sana ni wakati unapohusika na kumuelekeza mtoto mchanga kwa nafasi iliyo na mwangaza maalum (unaoitwa phototherapy).

Homa ya nyongo ya manjano inayokawia yaweza pia kusababishwa na **ugonjwa wa ini**. Hii ndio maana ni muhimu kuwasiliana na daktari wako ikiwa homa ya nyongo ya manjano itakawia (ikikawia zaidi ya wiki 2). Mojawapo ya dalili za ugonjwa wa ini inaweza kuwa kinyesi cha mtoto wako mchanga kuwa **rangi hafifu sana** kuliko kuwa rangi ya manjano, kijani kibichi au rangi ya hudhurungi. Kipimo cha damu ili kuhakikisha kuwa kiasi cha bilirubin (**sehemu zilizoungana na kukamilika ZOTE**) ni njia bora ya kujua ikiwa matatizo ya ini yakitokea.

Homa ya nyongo ya manjano iliyosababishwa na ugonjwa wa ini huhitaji kuchunguzwa mara moja ili matibabu yanayofaa kuanzishwa mara moja.

Watoto wachanga gani huwa na urahisi sana wa kupata homa ya nyongo ya manjano?

Which babies are more likely to have jaundice?

Watoto wachanga ambao wako na urahisi wa kupata homa ya nyongo ya manjano huwa ni pamoja na:

- Watoto wachanga waliozaliwa kabla ya wakati wao
- Watoto wachanga walio na ambukizo, kama vile ambukizo kwenye mshipa wa mkojo
- Watoto wachanga walio na ngedere au Rh. Seli za damu za mtoto wako mchanga ambaye ana kikundi tofauti cha aina ya damu kulingana na damu ya mamake inaweza kuharibu zaidi, na hata kusababisha homa ya nyongo ya manjano.

Watoto wachanga ambao **wananyonyeshwa matiti** wanaweza pia kupata homa ya nyongo ya manjano kwa muda hadi wiki 4 au hata zaidi, kwa sababu zisizoeleweka. Hata hivyo, hii ni “ugonjwa usio wa kawaida” na haifai kuitikiwa tu mara moja kuwa maziwa ya matiti huwa ndio yamesababisha kugojeka kwa mtoto mchanga.

Watoto wachanga walio na ugonjwa wa ini. Watoto hawa wachanga wanaweza kukaa tofauti katika hatua za kwanza za mapema. Ni muhimu sana kuangalia rangi ya kinyesi cha mtoto wako mchanga. Ikiwa kinyesi kina rangi hafifu, basi mtoto mchanga anafaa kuchunguzwa damu ili kuhakikisha kuwa kiwango cha bilirubin (iliyoungana pamoja) iliyotengenezwa. Ikiwa kiwango kipo juu sana, mahitaji ya mtoto mchanga yanahitajika kuelekezwa kwa daktari mtaalamu anayelitwa paediatric gastroenterologist haraka iwezekanavyo. Mojawapo ya magonjwa ya ini yaliyo ya kawaida na husababisha homa ya nyongo ya manjano katika watoto wachanga ni hali inayoitwa **Biliary Atresia**.

Kupima kiasi gani cha homa ya nyongo ya manjano kipo kwenye mtoto

Measuring how much jaundice the baby has

Uchunguzi wa damu huhakikisha kuwa kiwango cha bilirubin kipo sawa. Hospitali zingine pia hutumia vifaa vilivyowekwa katika ngozi ya mtoto mchanga ili kumchunguza ili kusaidia kuamua kama uchunguzi wa damu unahitajika.

Uchunguzi wa damu unahitajika ili kuhakikisha kama homa ya nyongo ya manjano imesababishwa na ugonjwa wa ini. Hii inahitaji kufanya kupima ufanyikazi wa ini, pamoja na sehemu **iliyoungana** na **kukadiria** sehemu ya bilirubin.

Kumbusho: Maabara nyingi zinaweza kupima tu kiwango kadiri cha bilirubin isipokuwa tu kiasi cha sehemu ya bilirubin kilichoungana haswa kiitishwe na daktari.

Wafanyikazi wa Hospitali watafanya kupimwa damu ikiwa:

- Kunayo hatari zinazokuwepo kama kuzaa kabla wakati wake
- Homa ya nyongo ya manjano ipo wakati wa siku ya kwanza ya maisha
- Homa ya nyongo ya manjano imezidi zaidi
- Homa ya nyongo ya manjano inaendelea kuzidi hata baada ya wiki mbili za maisha.

Matibabu Treatment

Homa ya nyongo ya manjano isiyozidi sana katika wiki ya kwanza haihitaji kutibiwa isipokuwa majimaji tu. Kunywa maji mengi na kiasi kinachotosheleza mwili ni muhimu kwa watoto wachanga waliozaliwa, kwani homa ya nyongo ya manjano husemekana inaenea zaidi unapokuwa mwili hujatosheka na maji.

Homa ya nyongo ya manjano isiyozidi sana hutibiwa kwa kumueka mtoto mchanga akiwa uchi (akiwa na kinyago juu ya macho yake) chini ya mwangaza mweupe au mwangaza ulio na rangi ya bluu. Hii inaitwa **phototherapy** na inaweza kufanywa kwa usalama kwa njia tofauti. Mwangaza wa phototherapy huvunja bilirubin kwenye ngozi yako na kufanya homa ya nyongo ya manjano kupotelea mbali. Matibabu haya yanayotumia mwangaza yanaweza kusababisha mtoto wako mchanga kuharisha. Hii inaweza kuzuiwa kwa kumpa mtoto wako mchanga maji mengi zaidi. Kuketi kwenye jua zaidi sana bila kuwa mwaangalifu **hakupendekezwi**, kwa sababu kunaweza kusababisha ongezeko la kuchomwa na jua.

Wakati wa homa ya nyongo ya manjano iliyozidi sana, mtoto wako mchanga anaweza kuhitaji kuwekwa damu, ambapo damu ya mtoto wako mchanga hubadilishwa (hubadilishwa) na damu mpya ili kuisafisha bilirubin kutoka mfumo.

Ikiwa kuna ushahidi wa ugonjwa wa ini (kinyesi hafifu, kinyesi cheusi, bilirubin iliyoitika na kuungana, ini isiyoyaweka) halafu itahitajika uelekezwe kwake Paediatric Gastroenterologist mara moja.

Je, kunayo matatizo ya muda mrefu kutokana na homa ya nyongo ya manjano?

Are there any long-term problems from jaundice?

Kwa kawaida hakuna matatizo ya muda mrefu kutokana na kugonjeka kwa watoto wachanga kupata homa ya nyongo ya manjano. Watoto walio na viwango vya juu vya homa ya nyongo ya manjano wanafaa wachunguzwe masikio yao kwa muda mara kwa mara. Hii ni sala muhimu la kuzungumzia na daktari wako au naye muuguzi katika kituo cha utoto wa mapema cha eneo lako. Haribifu ya ubongo kusababishwa na kiwango juu ya homa ya nyongo ya manjano ni adimu sana siku hizi kwa sababu viwango vinaangaliwa katika siku chache za kwanza za maisha au nyumbani na mradi wa kuruhusu kutoka mapema.

Kumbuka:

- Ikiwa homa ya nyongo ya manjano inazidi hata baada ya wiki 2, wasiliana na daktari wako au hospitali ya mtaani.
- Hata kama maziwa ya matiti ni sababu ya kawaida ya homa ya nyongo ya manjano, daktari wako au hospitali inafaa kukumbuka kuangalia sababu zinginezo kama vile ugonjwa wa ini.
- Kuweko kwa kinyesi hafifu pamoja na kinyesi cheusi huelekeza kuwa ipo ugonjwa wa ini. Katika hali hii, ni muhimu kufanya uchunguzi wa damu ili kuhakikisha kuwa kiwango cha bilirubin na kadiri yake yote, pamoja na kipimo cha ufanyikazi wa ini.